

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag

29 maart 2005

Ons kenmerk

MLB/M/2005/10.256

Uw kenmerk

2040509380

Onderwerp

Kamervragen van het lid Kraneveldt (LPF) inzake
zendtijd ten behoeve van de moslimgemeenschap

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen van het lid Kraneveldt van uw Kamer inzake zendtijd ten behoeve van de moslimgemeenschap.

De vragen werden mij toegezonden bij brief met kenmerk 2040509380 d.d. 28 februari 2005.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(mr. Medy C. van der Laan)

Antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Kraneveldt van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap mr. Medy C. van der Laan (ingezonden d.d. 28 februari 2005 met kenmerk 2040509380) over het toekennen van zendtijd ten behoeve van de moslimgemeenschap in Nederland.

1. Vraag:

Bent u bekend met het feit dat rond de toekenning van zendtijd aan de moslimgemeenschap in Nederland via de bestaande 39f-omroep Nederlandse Moslim Omroep (NMO) en/of de nieuwe aanvrager CMO problemen zijn ontstaan?

Antwoord:

Ja.

2. Vraag:

Is het u bekend dat het Commissariaat voor de Media (CvdM) overweegt de zendtijd voor de moslimgemeenschap in Nederland te gunnen aan een nieuw in het leven te roepen rechtspersoon, waarin de Nederlandse Moslim Raad (NMR) en het CMO moeten participeren en de zendtijd onder elkaar moeten gaan verdelen? Is het u bekend dat beide organisaties onafhankelijk van elkaar een zendtijd-aanvraag hebben ingediend en na ampel overleg er niet in zijn geslaagd tot een gezamenlijke aanvraag te komen?

Antwoord:

Ja. Het Commissariaat voor de Media richtte zich er op beide partijen samen te laten werken in één stichting. Beide organisaties hebben onafhankelijk van elkaar een zendtijdaanvraag ingediend. In de afgelopen maanden is er herhaaldelijk overleg geweest tussen de Nederlandse Moslim Raad (NMR) en het Contactorgaan Moslims en Overheid (CMO) inzake samenwerking. Dit overleg heeft nog niet geleid tot resultaat.

3. Vraag:

Is het u bekend dat het CMO liberale moslimstromingen als de Alevieten en Ahmadiyya niet erkent en uitsluit en in haar zendtijd-aanvraag heeft gesteld dat zij slechts twee moslim-stromingen kent en onderscheidt, namelijk de Soennitische en de Sji'itische?

Antwoord:

Het CMO heeft zowel in haar zendtijdaanvraag als bij andere gelegenheden aangegeven, dat zij zich in beginsel richt op de Soennitische en de Sji'itische stroming.

4. Vraag:

Acht u het een wenselijke situatie dat de overheid zendtijd toewijst en subsidie toekent aan een moslimorganisatie die het bestaan van andere, meer liberale moslim-stromingen niet alleen niet erkent, maar ook uitsluit?

Antwoord:

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat het CMO kwantitatief een substantieel deel (circa 500.000 moslims) vertegenwoordigt van enkele in Nederland breed voorkomende geloofsstromingen binnen de Islam. In het erkenningstraject voor een formeel overlegpartnerschap dat in 2004 is afgerond door het Ministerie van Justitie is ten aanzien van het CMO gesteld dat er positieve en negatieve punten zijn als het gaat om de representativiteit. Het CMO vertegenwoordigt voornamelijk de Soennitische stroming en in mindere mate de sji'itische stroming. Aan de erkenning is door Justitie de eis verbonden dat het CMO zich actief inzet om ook andere islamitische stromingen te betrekken. Nadrukkelijk is er ook op aangedrongen dat het CMO meer vrouwen en jongeren opneemt in alle geledingen van de organisatie, ook in de hogere bestuurslagen.

Daarnaast heeft het Ministerie van Justitie de Contact Groep Islam (CGI) begin 2005 een formele status als overlegorgaan verleend. In de CGI zijn naast de soennitische en sji'itische stromingen ook kleinere stromingen als de Alevieten en Ahmaddiyya vertegenwoordigd. De NMR – de huidige zendmachtigingshouder - maakt onderdeel uit van de CGI.

Het Commissariaat voor de Media heeft bij zijn besluitvorming betreffende de zendtijdtoewijzing ten behoeve van de Islam met het gegeven te maken dat het CMO die veruit de meeste moskeeën in Nederland vertegenwoordigd, kwantitatief gezien een belangrijke vertegenwoordigende organisatie is, en dat de NMR, weliswaar geringer in omvang, de diversiteit van stromingen binnen de Islam duidelijker positioneert. Derhalve streeft het Commissariaat voor de Media in het kader van de zendtijdtoewijzing voor de Islam naar samenwerking tussen deze beide zendtijdaanvragers.

5. Vraag:

Kunt u aangeven of het klopt dat enkele organisaties en bestuurders, die nu deel uitmaken van het CMO maar in 1993 opereerden onder de naam IOS, de zendtijd is ontnomen wegens wanbeleid? Zo ja, kunt u aangeven welk wanbeleid er destijds is geconstateerd?

Antwoord:

Bij besluit d.d. 26 april 1990 heeft het Commissariaat zendtijd toegewezen aan de Islamitische Omroep Stichting (IOS), een samenwerkingsverband tussen Stichting Turks-Islamitische Culturele Federatie (STICF), de Vereniging Unie van Marokkaanse Moslimorganisaties in Nederland (UMMON) en de Stichting World Islamic Mission (WIM). Voornamelijk vanwege de zetelverdeling – STICF 5, UMMON en WIM tezamen 5 – bleek in de praktijk dat bestuursbesluiten niet of slechts heel moeizaam tot stand kwamen. Een en ander escaleerde. In een kort geding is vervolgens een wijziging van de zetelverdeling overeengekomen van 5:3:2 in 4:3:2. Niettemin duurde de interne machtsstrijd en het onvermogen van het bestuur om leiding te geven voort. De inschakeling van een onafhankelijke bemiddelaar en vervolgens de aanstelling van een bewindvoerder, beide in de persoon van J. van der Reijden, brachten geen soelaas. Uiteindelijk heeft de STICF, wegens het ontbreken van een vertrouwensbasis tussen STICF aan de ene kant en UMMON en WIM aan de andere kant, de rechter verzocht de IOS te ontbinden. Het aldus wegvallen van de vereiste samenwerking leidde tot het besluit d.d. 2 juli 1993 waarbij het Commissariaat met ingang van 1 oktober 1993 de zendtijd van de IOS heeft ingetrokken en de zendtijdaanvraag van de NMR heeft gehonoreerd.

6. Vraag:

Bent u ervan op de hoogte dat in de statuten van het CMO het verzorgen van zendtijd niet is opgenomen als doelstelling? Kan een rechtspersoon, opgericht met een ander doel dan het uitzenden van televisie- en radioprogramma's, ook zendtijd aanvragen?

Antwoord:

In de statuten van het CMO is opgenomen dat het wil fungeren als algemeen kennis en informatiecentrum met betrekking tot de Islam en moslims in Nederland en dat het zich wil richten op de emancipatie en de belangenbehartiging van moslims. Het is niet onaannemelijk om het verzorgen van radio- en televisieprogramma's onder deze activiteiten te scharen. Wettelijk gezien kunnen inderdaad rechtspersonen die zijn opgericht met een ander doel dan het uitzenden van televisie- en radioprogramma's, zendtijd aanvragen.

7. Vraag:

Deelt u de mening dat het toekennen van zendtijd aan een aanvrager, wiens onderliggende aangesloten organisaties voor een deel worden aangestuurd door het buitenland, bijvoorbeeld door de Dyanet, het ministerie van godsdienstzaken in Turkije, de integratie van moslims in de Nederlandse samenleving niet ten goede komt en derhalve onwenselijk is?

Antwoord:

De Dyanet heeft, voor zover het Commissariaat voor de Media heeft kunnen nagaan, nimmer een rol gespeeld bij zendtijdaanvragen ex artikel 39f van de Mediawet. Wel is bij het Commissariaat bekend dat van een aantal bij het CMO betrokken stichtingen het merendeel van de bestuursleden in Turkije

woont. Een belangrijk criterium voor toekenning van zendtijd is dat de organisatie die zendtijd aanvraagt draagvlak, aanhang en worteling in de Nederlandse cultuur heeft.

8. Vraag:

Deelt u de mening dat het de voorkeur verdient dat, ter voorkoming van de versnippering van de weinige zendtijd die individuele 39f-omroepen hebben, aan één representatieve organisatie vanuit de moslimgemeenschap zendtijd wordt toegewezen en dat een dergelijke organisatie alle moslimstromingen in Nederland moet vertegenwoordigen?

Antwoord:

Dit is ook het centrale uitgangspunt van het Commissariaat voor de Media. Er wordt uitgegaan van één organisatie per hoofdstroming. Zijn er binnen een hoofdstroming meerdere organisaties, dan verplicht het Commissariaat voor de Media tot samengaan. Indien dit niet mogelijk blijkt vanwege onoverbrugbare tegenstellingen (religieus of geestelijk), dan wordt het beginsel gehanteerd dat toch één organisatie de zendmachtiging krijgt, waaronder men moet samenwerken. In beginsel kan deze situatie ontstaan als er meerdere aanvragers zijn ten behoeve van zendtijd voor een religieuze of levensbeschouwelijke stroming. In beginsel is daarbij doorslaggevend welke aanvrager in de breedte gezien de meeste substromingen vertegenwoordigt en welke aanvrager openstaat voor aansluiting van andere substromingen binnen de Islam.

9. Vraag:

Deelt u de mening dat toewijzing van zendtijd aan twee organisaties onder de paraplu van één rechtspersoon, zoals het CvDM aan de betrokken aanvragers heeft voorgesteld, zal leiden tot extra kosten en inefficiëntie, omdat de twee organisaties los van elkaar programma's zullen gaan maken en hoogstwaarschijnlijk ook hun eigen bestuur- en managementslagen zullen kennen?

Antwoord:

Zendtijd is toegewezen aan de hoofdstromingen Protestantisme, Katholicisme, Jodendom, Boeddhisme, Humanisme, Hindoeïsme en Islam. Zoals aangegeven heeft het Commissariaat voor de Media als beleidslijn dat zendtijd zoveel mogelijk aan één representatieve organisatie wordt toegekend en in het geval dat dit niet mogelijk blijkt wordt er voor gekozen meerdere partijen onder één zendmachtiging samen te laten werken. Deze situatie bestaat ook binnen de Stichting Verzorging Kerkelijke Zendtijd waarin Interkerkelijke Omroep Nederland (IKON) en Zendtijd voor Kerken (ZvK) samenwerken en diverse overwegend protestante stromingen met een verschillende invalshoek een programmering verzorgen onder één zendmachtiging. De vergoeding die de houder van een zendmachtiging ontvangt is gerelateerd aan het aantal uitzendingen, niet aan keuzes in de bedrijfsvoering.